პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

№ 1

ტარტაროზი

გარბიან ყველა: აზნაური, ჩარჩი, ხუცესი,
მათი ნაბიჯი არის მათზე უფრო უგრძესი.

შესდექით ყველა, თქვენს ქენებას აქ აქვს საზღვარი.
უკვე დაგერჭოთ ტარტაროზის გრძელი ლახვარი.

იუმორისტული დამატება
გაზეთ „მუშის"

„ტარტაროზი"

დაურიგდება უფასოთ
ყველა ხელის მომწერლებს.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

ვანო ხარაჯიშვილი
ტარტაროზი
ბრძანება № 1
ღია წერილი სოლომონ ზურგიელიძეს.
გაუმაწვილება
სრულიად საქართველოს სატარტაროზო კონფერენცია
შარადები
სიხარული
ჯორიდან გადმოხტომა
საპნის ტრესტი
ამბროსის ახალი ნაშრომი
ჩემი თვალით ნახული
პროვინცია
წერილი რედაქციის მიმართ
განცხადება

სახალხო მომღერალი ვანო სარაჯიშვილი

11 ნოემბერს ტფილისში გარდაიცვალა სახალხო მომღერალი ვანო სარაჯიშვილი.

ვანოს სიკვდილი აუნაზღაურებელი ზარალია ქართული კულტურისა და ნამეტნავად ახლად ფეხადგმულ ქართულ ოპერისათვის.

ვანო სარაჯიშვილის ცხედარს დღეს, 16 ნოემბერს დაასაფლავებენ სახელმწიფო ოპერის ბაღში.

ატირებული აბესალომი

შენ ხალხის გული დაიდგი ტახტად,
მის ჭრილობებში ვარდებს სთესავდი,
შენთვის ცხოვრება სიმღერად გახდა
და სიმღერაში ცრემლებს ლესავდი.
ლერწამი იყავ, მზესა სწვდებოდი,
იდექი, როგორც ნათელი სვეტი,
და როს მზის ცეცხლით დაიწვებოდი—
არა გწამდა რა—ჰანგების მეტი.

მაგრამ მოვარდა გრიგალი—ავი,
არყოფნის ჯანღმა დაჰფარა მთვარე,—
შენ მოსწყდი მწვერვალს—ვით ძლავრი ზვავი
და სამუდამოდ თვალს მიეფარე...
დღეს შენს კუბოსთან ხალხი თავს დახრის,
დაგეუფლება გლოვა ძალუმი,
და შენს საფლავზე მწარე ცრემლს დაღვრის
ატირებული აბესალომი.

ხ. ფალი.

№ 1 | კვირა, 16 ნოემბერი | 1924

ტარტაროზი

—რატომ მაინცადამაინც ტარტაროზი და არა სხვა რამ, აი თუგინდ „ლახვარი“, „შუბი“, „ჭინჭარი“, „მაკრატელი“ და ან სხვა რაიმე თანამედროვე სახელწოდებაზ,

აი პირველი კითხვა,—რომლითაც მოგვმართავს ჩვენ, როდესაც გაიგეს „ტარტაროზის“ მოვლინების ამბავი.

„თანამედროვე“!— არსად ასე უადგილოთ და უდროოდ არ უხმარიათ ეს სიტყვა, როგორც ამ შემთხვევაში,

აბა თითონ გასინჯეთ, რატომ არის თანამედროვე „ლახვარი“ და „უთანამედროვე“ „ტარტაროზი“,

თუ ისტორიას მივმართავთ და ამ კითხვის გადამჭრელათ მოვიშველიებთ მის დაობებულ ფურცლებს, ჩვენ მივალთ იმ დასკვნამდე, რომ „შუბი“ და „ტარტაროზი“ თითქმის ერთსა და იმავე ხანაში წარმოიშვენ.

მოგეხსენებათ, შუბი— ეს ერთად ერთი და გაბუშორებელი იარაღი იყო წმინდა გიორგის, ხოლო ის იარაღს, უმეტეს შემთხვევაში, ტარტაროზის წინააღმდეგ ხმაროობდა.

არა გჯერათ!

მაშ წაიკითხეთ დამფუძნებელი კრების ანგარიშები. იქ შავზე თეთრათ სწერია—„წმინდა (ანუ თეთრი) გიორგი იფარავდა საქართველოს ავსულებისა და ბოროტი ძალისაგან. ის მუდამ ლახვარმომარჯვებული დარაჯობდა საქართველოს თავისუფალ სულს და მისი შიშით ახლოს ვერ ეკარებოდენ ვერც ტარტაროზი და ვერც სხვა რომელიმე ჯოჯოხეთის ძალა“.

ასე სთქვა დამფუძნებელი კრების ერთერთ სხდომაზე მენშევიკების ერთერთ ბელადმა, როდესაც კითხვა დაისვა საქართველოს ღერბის შესახებ.

სთქვა და სამჯერ ზედიზედ პირჯვარი გადაიწერა.

კრება, რათქმა უნდა დაეთანხმა მას და საქართველოს ღერბათ მიიღო წმინდა გიორგის გამოხატულება.

ორ ვიცი, კარგათ, რამდენი ხანი დაიცვა წმინდა გიორგიმ მენშევიკების საქართველო. ის კი ვიცი, რომ დღეს საქართველოში აღარც მენშევიკები არიან და არც წმინდა გიორგი თავისი ლახვარითა და ბედაურით.

— რა დასკვნის გამოტანა შეიძლება აქედან?-

— ცხადია, ტარტაროზს წმინდა გიორგი დაუმარცხებია. და თუ დაუმარცხებია, ცხადია „ტარტაროზი“ უფრო თანამედროვე ყოფილა, ვინემ „ლახვარი“ და „შუბი“.

რაც შეეხება „ჭინჭარსა“ და „მაკრატელს“, თავისთავად ცხადია, ტარტაროზი ისე ვერ იმუშავებს თანამედროვედ და ნაყოფიერად, თუ ხელთ არ ექნა „ჭინჭარიცა“ და მაკრატელიც“.

მეორე ჩვენი მოსაზრება „ტარტაროზის“ მოვლინების შესახებ შემდეგში მდგომარეობს:

ამჟამად აუარებელი ცოცხალი მასალა დგროვდა ტარტაროზის საბრძანებელში—ჯოჯოხეთში. გასაგზავნად: მოგეხსენებათ, ჩვენი ტრანსპორტის მდგომარეობა არც იმდენად გამოკეთებული, რომ ესოდენ ძვირფასი აუარებელ მასალა დროზე და დაუბრკოლებლად გადაზიდოს ჯოჯოხეთში.

ამის გამო იქ დიდი კრიზისი შეიქნა, აქ კ საჯოჯოხეთო მასალა უქმად და უსარგებლოთ ფუჭდება.

და რატომ არა ვართ ჩვენ მართალი, როდესაც ჯოჯოხეთიდან ტარტაროზი გამოვიხმეთ პირდაპირი მავთულით და რუსთაველის პროსპექტზე მიუჩინეთ ბინა?.

— ჩვენ ვეუბნებით „ტარტაროზს“:

— მოდით, ჩაიბარეთ რაც კანონითა და სამართლით თქვენ გეკუთვნით, რაშიაც ვერავინ შემოგედავებათ. ჩაიბარეთ და აქვე, ადგილობრივათ გადაამუშავე შენებურათ. ღვთისმადლით, მასალა მეცვრია—შენცა და შენს შთამომავლობასაც ეყოფა სამუშაოთ. მარტო ჩვენს დაწესებულებებში რამდენი სატარტაროზე ხელხია თავმოყრილი, ბატონ ლოიდ ჯორჯსა, იუზსა, მაკდონალდსა და სხვა უგვირგვინო გვირგვინოსანთ რომ თავი დაანებოთ.

ჩვენ ასე ვუთხარით და ისიც ყაბულს არის:

— რა თავში ვიხლი იმ ჯოჯოხეთს, თუ სამუშაო მექნა საყოფი! მართალია უკუპროთა და უცეცხლოთ ძნელი გასაძლებია, მაგრამ არაუშავს—იქნება როგორმე მოვახერხო და იქიდან (ჯოჯოხეთიდან) მომაწოდონ ჩემმა ხელქვეითებმა ყველაფერი ეს—ყოველ შემთხვევაში ეს გაცილებით ადვილი საქმეა, ვინემ ამოდენა ოხრების აქედან იქით გადარეკა.

ასე რომ, ეს საქმე უკვე მოგვარებულია.

„ტარტაროზი“ მარტო არ არის. მისი ამალა შესდგება სამას სამოცდასამ უნცროს და უფროს თანამშრომელთაგან, რომელნიც უკვე შეუდგენ მოვალეობის ასრულებას „ტარტაროზის“ ხელმძღვანელობით.

მუშაობა ჩქარის ნაბიჯით მიმდინარეობს და ამ ნამუშევარის ნიმუში თვეში ორხელ იქნება გამოფენილი ხალხის დასანახად.

ტარტაროზინწერნი

ბრძანება № 1

უზენაეს მთავრობის მიერ გაგზავნილი ვიყავი ჯოჯოხეთში, სადაც იმავე მთავრობის ბრძანებით წავიყვანე ყველა კონტრ-რევოლიუციონერები. მათი ჯოჯოხეთში მოლება ერთბაშად ძნელი გახდა, რადგან აუარებელი წაწყმედილები იდგნენ რიგში და ჯოჯოხეთის ქვაბები ვერ ასწრებდენ მათ დაწვას. საჭირო შეიქნა ქვაბების შეძენა და მუშაობის უფრო ფართოთ მოწყობა; რასაც დასჭირდა საკმაო დიდი დრო. მოვაწყვე რა ჯოჯოხეთში გაუმჯობესებულ ტექნიკის მანქანები, რომლებიც ყოველ საათში ასი ათასამდე ცოდვილს ინელებს—ვემზადებოდი უკან დაბრუნებისათვის; ამ დროს მივიღე რადიო დეპეშა, რომელშიც **მუშა** მავალებდა სასწრაფოდ დაბრუნებას. თურმე ჩემი აქ არ ყოფნა უსარგებლიათ შავ პირებს და ისევ წამოუყვიათ თავი. ალბად ფიქრობდენ, რომ მე აღარ დავბრუნდებოდი, მიმაჩნია რა აუცილებელ საჭიროებად „მათი მოსპობა ჩვენი ხელისუფლების განსამტკიცებლად, ვაცხადებ საყოველთაო გაწვევას და ვბრძანებ:

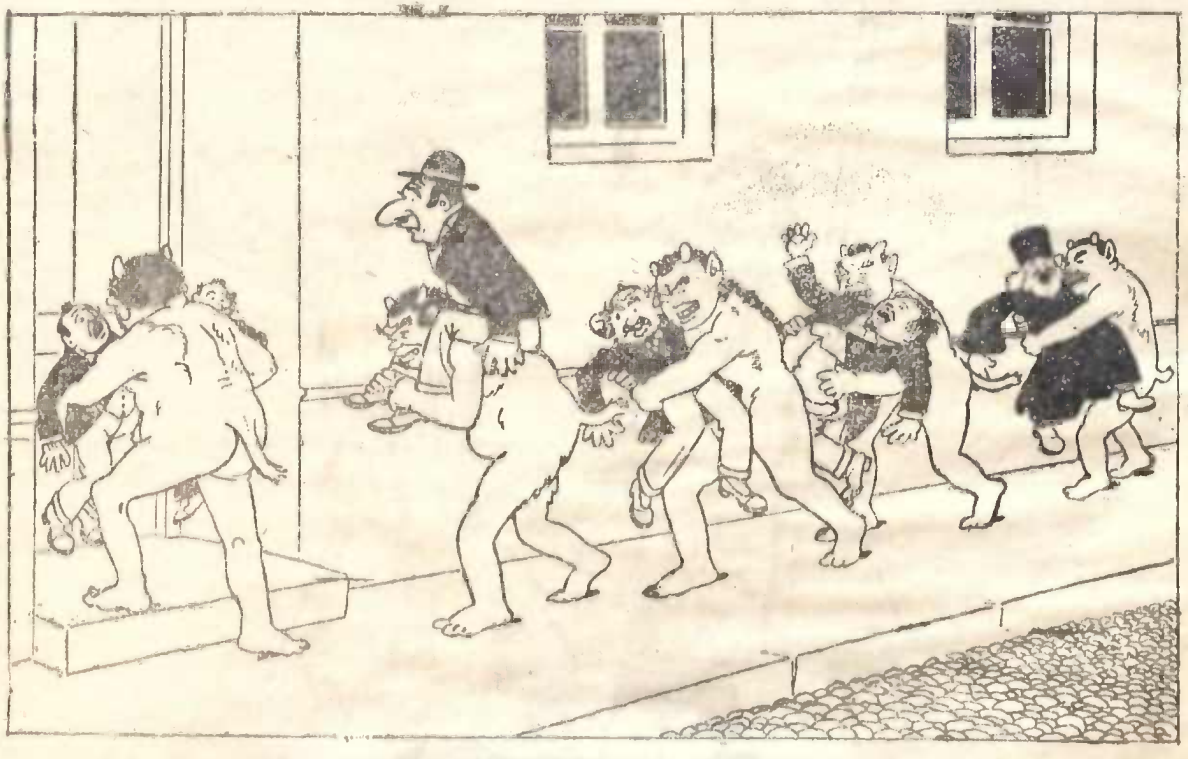

უნდა შეუდგეთ
მტერზე შეტევას;
მიტომ ვაცხადებ
ჯარში გაწვევას.
პროვინციაში,
სოფლად და ბარად
ჯარის სიაში
შევიდეს ჩქარა
—ყველა, ვისაც კი
უჭრის კალამი

და უყვარს ჩვენი
დროშა-ალამი
ქალაქში მუშა
და პროლეტარი
ასეთ საქმეში
მარად მზად არი.

შესდგეს არმია—
მუშა და გლეხის,
მტრების თავზედა
დამცემი მეხის,
ყოველ კუთხეში
ორგულთ უთაქეთ
და გაბაწრული
აგზავნეთ აქეთ.
აქ კი ჩვენ ვიცით—
დავაძრობთ კბილსა
და არ შევარჩენთ
სხეულზე რბილსა.

ბრძანება ესე
ასრულდეს მალე,
წერილის წერა
დაიწყეთ ხვალე
თუ კი მივიღებთ
კვირას თქვენს ძღვენსა—
იმ კვირას ნახავთ
ჩვენს განაჩენსა...

მთავარ-სარდალი ტარტაროზი.

სააღრიცხვო-განმანაწილებელის გამგე: **ყიამეთი.**

16 ნოემბერი.
ტარტაროზის სასახლე.

დედანთან სწორია.
საქმეთა მმართველი: **ჭინგარი.**

ღია წერილი

სოლომონ ზურგიელიძეს ტარტაროზის აგენტ ყლინწიაგან.

წერილი პირველი

სულმნათო, რაც შენ მოგვმორდი გავიდა ბლომად ხანები.
მაქ შეიქენი უთუოდ ნაწამებ-ნახახანები.
ბევრი ვამგზავრეთ მაქეთკენ ბოლო დროს მეფე-ხანები,
მაგრამ ჯერ მაინც არიან ამ ქვეყნად სალახანები.
ეხ! როგორ წახდა დროება, გაჰქრა ის კარგი დრონია.
პოლიციასთან ქეიფში რომ აიკელი ონია.
მწვადის შიშხინსა ვერ ხედავ, მუცელზე არ გაქვს ქონია.
უადგილობით სოლომონ, მაქ იტანჯები მგონია,
მეოთხე წელი სრულდება ტკბილად ღიღინებს ერია.
დროშა ამაყად ფრიალებს, გვიყვარს წითელი ფერია.
კაცს პური, ძროხას ბალახი და ცხენს ბევრი აქ ქერია,
ჩვენსა ქვეყანას მოსცილდა ხალხის ორგული მტერია.
სომეხი, ოსი, ოსმალო სულყველა მეგობარია.
ნათესი ხორბლეულობით მიწა მთლად დანაფარია.
ტყვიის ზუზუნი არ ისმის, აღარ გვჭირია ფარია,
ახალ ცხოვრების კანონმა ძველი სამყარო არია.
მიწა გლეხების ხელშია, ბაღმა მოისხა ნაყარი.
ბეჯითად შრომობს, ზეიმობს და ხშირად ღარის მაყარი.
სწავლის სინათლეს ეღირსა ფშავ-თუში, გუდა-მაყარი.
სკოლებს ბავშები ესევა, როგორც ხეს ფუტკრის ნაყარი.
რკინის გზით ჩვენი ქვეყანა იქნება დანასერია.
ოზურგეთამდინ გავიდა (არის პირველი სერია).
იჭრება ბორცვი, სალი-კლდე, მთა პიტალო და სერია,
და ელექტრონით ნათლდება ბნელ გომურებში კერია.
შრომაა გაცხარებული, დრო აღარ არის ჯდომისა.
ყველა სწორია, ამ ქვეყნად, ვით ძუ და ხვადი ლომისა.
მშვიდობა სუფევს ყოველგან ნაცელათ შფოთის და ომისა.
მოსაეალს მიწა იძლევა პურის, მჭადის და ღომისა.
გლეხი სოფელში მუშაობს, ქალაქიც მისი თვალია.
ამათსა შორის კავშირის ღრმად არის ხნული კვალია
(იქნებ ამიტომ ჩვენ ორგულთ ყელში დაერჭო ძვალია).

ძმამ ძმასა ხელი უმართოს დღეს კანონი და ვალია.
გურიის ხშირი სტუმარი იყავი როგორც თავადი.
ცხენს თოხარიკსა ჰკაზმავდი, გვერდს გიმშვენებდა ნაბადი.
მღვდლებშიაც ლაზღანდარობდი, ვით კათოლიკე ამბატი.
საკურთხის ჩვეულს, მოყვარულს არ გაკლდა იხვი და ბატი.
სავსე ხურჯინით ფეხდაფეხ მოგდევდა დიაკონია.
ნაზუთხებს ზურგით ათრევდი, შეგწევდა ამის ღონია.
გლეხის ზურგიდან აიღე რაც მას ებადა ქონია,
დღეს დაუბრუნეს უკანვე ნაცარცვი რაც თქვენ ჰქონია.
ჩარჩს, ვაჭარს, მღვდელს და თავადსა ყველას მოედო ობია.
გლეხებმა თვებში გამოსჭრეს საკმაო დიდი გობია.
ამბობენ: „ერთად იქნება ეს ხალხი დასაწყობია.
გვიან ან მერე გადაყრას ეხლა გადაყრა სჯობია!.
ამ ჟამად „ჩისტკა“ ტარდება, არის ორგულთა ციება;
ძველი ცოდვების სასტიკი იქნება გამოძიება.
აღარ უშველის არავის, კატუნი, მონანიება
ყველას პანღური მოელის, არავის ეპატიება.
სოლომონ, ძველი წერილი ეშმაკის მონაწერია.
ოთხი წელია აღარ სწერს, კალამს მოუტყდა წვერია.
დასტოვა მწარე სირბილით სამშობლო, თვისი კერია,
თაგუნას კატის დანახვით სულ წაუვიდა ფერია.
ნოეთა კეთილ კიდობანს უცბად დაულპა ძირია.
ეზუიტების მონასტრის უმეტესობა მწირია.
ევროპა ამოირჩიეს, აქ სახელმწიფო მცირეა.
დაკარგულ კაბინეტებზე და პორტფელებზე სტირიან.
სოლომონ, პირველ წერილში გწერ მტერზე გამარჯვებასა,
მშრომელი ხალხის ზეიმსა, ერთგული შრომის შვებასა.
ელექტრონების სადგურთა შენებას, მტკიცედ წყებასა,
სოფლების აღორძინებას, ყოველ მხრივ განათებასა.
ვიცი არ მოგეწონება, სახეს გამოსცვლის ფერია.
დაყრუვდა ბევრი საყდრები, მონასტერს სტოვებს ბერია.
(მათ ცოდვისაგან, სოლომონ, თვალი რად დაგიბერია?!)

პირებს, თუ სწორ მოანგარიშეებს ვერ იშოვის, შეუძლია გახსნას ბუჰღალტერიის კურსები, ამავე ორგანომ უნდა გახსნას ცემა-ტყეპის სალიკვიდაციო სკოლები. ამავე ორგანომ უნდა გაიკეთოს ოთხმოცი თვალი და ეს ოთხმოცი ყური, შეიხედოს ყოველ წარმოებაში, ყოველ ქარხანაში და დაწესებულებაში და გამოარკვიოს არის თუ არა რიგიანათ კედლის გაზეთების, კულტ-განათლების, სატარიფო-ეკონომიური და სხვა საქმეები. ამავე ორგანომ უნდა დააწესოს ტფილისში ძლიერი რადიო-სადგური, დაბასოფლებიდან მოისმინოს იქაური ჭირ-ვარამი და რადიოთივე გაუგზავნოს სასწრაფო დახმარებები, თუ საჭირო იქნება გახსნას სოფლის სიმახინჯის საექიმო სადგურები, ამავე ორგანომ... ერთი სიტყვით ეს ორგანო უნდა იყოს მტრისთვის თაგვის შაქარი და მოყვრისთვის თავი შაქარი—რაფინადი.

რეზოლიუციის მიღების შემდეგ გაიმართა სადღესასწაულო სხდომა, მოაწყვეს ოქტიაბრინი. განსაკუთრებულმა კომისიამ გამოიყვანა ხელში აყვანილი სანდოიანი სახის ყმაწვილი და ჩააგდო იქავე მომზადებულ ქვაბში; რომელშიაც იყო მაზუთი, ნავთი, ქვა-ნახშირი, მარგანეცი და სხვა დავიდარაბა. შემდეგ ამოიყვანეს და გამურული დასვეს იქავე ხალიჩაზე. კონფერენციამ მიიღო შეფობა ამ ყმაწვილზე და სახელათ დაარქვა **ტარტაროზი.**

ტერსიტი.

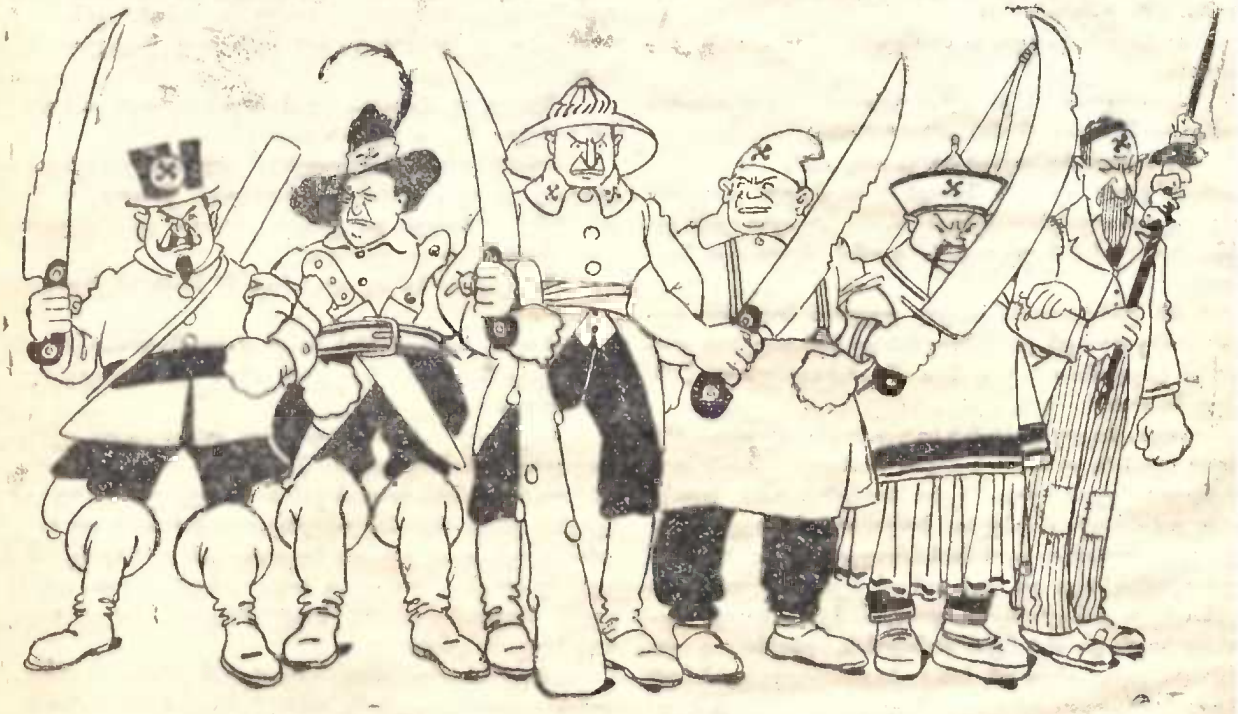

„ფაშისტებო ყველა ქვეყნისა, შეიარაღდით“.

შარადები.

1

შარადის დასაწყებადა
ვიხმაროთ საგნის ნაწილი,
რომლითაც ხელში უპირავს
ყასაბსა დანა შახვილი.
მხოლოდ ვიცოდეთ შარადას
არ არგებს მთელი სახელი.
უკანა ასო მოვგლიჯოთ
და არა ვახლოთ სხვას ხელი.
რაც დარჩა ორჯერ დავსწეროთ,
ასე თხოულობს შარადა.
ეხლა მოეძებნოთ ოსტატი
ქალაქებში და ბარადა.

ძველ ნანგრევებზე ის აგებს
ახალ სახლებს და დარბაზებს;
თავის ერთგული შრომითა
მშრომელთა მტერებსა აბრაზებს
ვთხოვთ უკანასკნელ სამ ასოს,
ჩვენთვის ისინი ძვირია.
მას ხუთი ასო კვლავ რჩება,
ისინი ჩვენ არ გვჭირია.
უკვე მზად არის შარადა,
დღეს დაიბადა ჩვილია.
ხელში გვიჭირავს ჩვენ იგი,
„მუშის“ ხუმარა შვილია.

სამტრედიელი ოინბაზი.

2

პატარა ქალსა მოვსტაცოთ
მოფერებითი სახელი;
ორი მარცვლიდან შესდგება,
ყველა ვართ მისი მნახველი.
ვგონებ ნებითაც გვათხოვოს
(რისთვის წავართვათ ძალათა?)
რადგან გვჭირდება ჩვენ იგი
შარადის შესავალადა.

შევიდეთ გლეხის ოჯახში,
თიხის ჭურჭელი გვჭირია.
ამ ჭურჭლის წინა მარცვალი
ვისესხოთ, არ ღირს ძვირია.
წინა ორ მარცვალს ეს ერთიც
უკლებლათ მივაკეროთა.
შარადა უკვე მზად არის,
აქ აზრიც შევაჩეროთა...

შაგრამ შარადა არც ასე
ადვილი ასახსნელია.
წავიდეთ უცხო მხარეში,
გაკდგათ ნაბიჯი გრძელია,
ვნახოთ ქვეყანა ტანჯული,
რომელიც ახალშენია.
მტერს ებრძვის და ეუბნება:
„აწ ალარა ვარ შენია“.

ბრძოლას არ უჩანს საზღვარი,
სისხლი კვლავ ბევრი იღვრება.
არ ვიცით ძლევის სასწორი
რომლისკენ გადაიხრება.
არ უნდათ მტერი რომ იდგეს
თავიანთ მიწა-წყალზედა;
ჯერ გამარჯვება მისია,
მტრის ჯარს ამარცხებს ძალზედა.

სწორედ ამ ქვეყნის სახელი
არის ეს ჩვენი შარადა
აწ კი მიხვდებით სულ ყველა
მხოლოდ იფიქრეთ წყნარადა.

3

გაზაფხულის პირველი თვე
გვჭირია და უნდა ვნახოთ,
მას პირველი სამი ასო
მოვაკლოთ და შევინახოთ.
ჩვენი მთავარ მდინარისა
შენაკადი გვინდა ერთი.
(თვითონ მიხვდეს რომელ მხრიდან
არის მასთან შენაერთი)
მას ბოლოდან ჩამოვაკლოთ
შარადისთვის სამი ასო
შეუერთოდ პირველ სამსა
და საგანი საბაასო
— დასრულდება, მაგრამ მთელის
ძნელი არის განმარტება;
თუ რომ სხვაგზით მას არ ექნა
შესაფერი დამატება.
ამისათვის საჭიროა
მოვიგონოთ ჩვენ ის გმირი,
ვინც მშრომელებს მკვეთრი სიტყვით
ამცნო თვისი გასაჭირი.
მან გააცნო, თუ ვინ იყო
მათი მტერი და ორგული;
დაუტოვა შრომა, ცოდნა
ვით ძვირფასი თაიგული.
მისი სიტყვა სწორი იყო,
ის სიმართლეს არ ჰფარავდა,
მაკრამ ვწუხვარ რომ შარადა
მეტად გამოაშკარავდა.

ალ. ხარატიშვილი.

სიხარული

დღეს მივიღე დილით „მუშა“,
სიხარულით მომახარა:
„ტარტაროზი“, „ტარტაროზი“;
ერთმანეთზე მომაყარა.

გადავხედე ჩვენს ქვეყანას
მისი სახე მესხვაფერა:
შიშისაგან გარბის მღვდელი
ჯვარიანი და გრძელ წვერა.

იქ ვაჭარი მობუზულა,
არ აჩერებს ფულებს დახლში.
სჭერი დიდი პორტფელითა
დაღვრემილი მიდის სახლში.

მაგიდაზე არ უწყვიათ
ქალებს პუდრი და პამადა.
სპეკულიანტს დაჰკარგვია
ქეიფის და ჭამის მადა.

თეთრ კბილიანს შავი გულით
მისცემია სიცხე თავში,
ძველი მგელი ველარ მალავს
თავის თავსა ცხვრისა ტყავში.

დავინახე ტარტაროზი,
ვიგრძენ მისი ძალა დიდი.
ყველას მოსცხებს ცუდ საქმისთვის,
არ ექნება არვის რიდი.

რა მოვიდა ტარტაროზი
აწ მე რაღა დამალონებს!
ჩვენი მტრების: „ვაი-ვაი“-ს
ტარტაროზი გამაგონებს.

დღეს მივიღე დილით „მუშა“
სიხარულით მომახარა:
„ტარტაროზი“, „ტარტაროზი“
ერთმანეთზე მომაყარა.

ყიამეთი

ჯორიდან გადმოხტომა

უმუშევრობა ევროპაში არა ნაკლებია ვიდრე ჩვენში. ჩვენი ემიგრაცია, როცა გამოელია აქედან გატანილი ქონება, იძულებული შეიქნა სამუშევარი გამოენახა. მოაწყვეს ქუჩის მტკეპნელთა საკოოპერატივო ამხანაგობა. სამი წლის განმავლობაში ევროპის უმთავრესი სატახტო ქალაქების ქუჩები მოტკეპნეს და ამ ტამათ ისევ უმუშვრები არიან. ბევრ მათგანს სამშობლოში დაბრუნება განუძრახავს: ამას წინად ადგილობრივ გაზეთებში გამოქვეყნებული იყო გრ. ვეშაპელთან საუბარი, რომლიდანაც სჩანდა, რომ მას დაბრუნების სურვილი დაჰბადებია. (ჩვენ არ ვიცით ვინ არის ახალ დაბადებული სურვილის მამა). საჭიროთ მიგვაჩნია განვაცხადოთ, რომ ტარტაროზს მასთან არავითარი წინასწარი მოლაპარაკება არ ჰქონებია.

ტარტაროზის მოსვლა და ვეშაპელის აქეთკენ პირის ბრუნება შემთხვევითია. ჩვენში კიდევ არიან ისეთები, რომლებსაც კისერი სტკივათ იქეთკენ ცქერით. ის კი აქეთკენ იცქირება.

ვეშაპელი აცხადებდა, რომ ყველა პატიოსანმა და ჭკვიანმა ქართველმა არსებულ ხელისუფლებასთან უნდა ითანამშრომლოსო. ვინც არსებულ ხელისუფლებასთან თანაშრომლობს ყველა არ არის პატიოსანი და ჭკვიანი, თორემ ტარტაროზს არ დასჭირდებოდა აქ ამ ქვეყნად მოსვლა.

ყოველ შემთხვევაში ვეშაპელი რომ არ გვეგონა, ბევრზე უფრო ჭკვიანი აღმოჩნდა. ეს ჭკუა მას კიდევ დამფუძნებელ კრებაში ეტყობოდა. ტარტაროზს არაფერი აქვს საწინაღმდეგო მის საბრძანებელში შემოვიდეს ის, ვინც ეძებს ჭკუას და პატიოსნებას.

ჩვენ არა ერთხელ გაგვიფრთხილებია ემიგრაცია, რომ ჯორს ნუ ენდობა და ნუ შეჯდება მასზე. ამ ბერწ მანდილოსანს მეტად ახირებული ჩვეულება აქვს. მიდის... მიდის და თუ მოეპრიანა-დაესობა ერთ ადგილზე და ფეხს არ მოიცვლის — ხშირად უკან დაბრუნდება და მიგაჩიჩქიქებს იქ, საიდანაც წადი.

სწორედ ასე მოხდა. ჯორზე ჯდომა არ მოიშალეს. ეს ჯორი ბევრს უჩერდება ერთ ადგილზე და მხედარი იძულებული ხდება ძირს გადმოხტეს... ვეშაპელის ჯორმა კი ტლინკები აჰყარა და თავის მხედარს მგონი მოიყვანს იქ, საიდანაც წავიდა.

კონწიო.

[illegible]

ყვავს გაუვარდა პირიდან ყვავლი
და ჩაისველა მელიამ ყელი.

საპნის ტრესტი

ტარტაროზმა მოსკლისთანავე მიაქცია ყურადღება ზენი ქვეყნის ეკონომიურ აღორძინების საკითხს და ჯერ-ჯერობით გახსნა საპნის ქარხანა, სადაც უმთავრესად მზადდება სარეცხი საპონი.

ტარტაროზმა კარგად იცოდა, რომ ჩვენში მეტი მოთხოვნილება ჰქონდა უმაღლეს ხარისხის საპონს. ბევრი საბჭოთა მოსამსახურე ქალები ჯამაგირის ყოველ შიღებაზე ყიდულობდენ ლორიგანის საპონს, პუდრს და სხვა და სხვა ფერის ტუჩების საღებავს, მაგრამ ტარტაროზმა ისიც იცოდა, რომ მახინჯების გალამაზება შეუძლებელია ამ საშუალებით; თანაც მხედველობაში ჰქონდა, რომ ასეთი პირები უფრო ადვილი შესამჩნევია რევიზიის დროს.

ამას რომ თავი დავანებოთ, ძვირფას საპნების დამზადებას სხვა მასალა სჭირია.

ერთი სიტყვით, ტარტაროზმა უპირატესობა მისცა სარეცხ საპნის დამზადების საჭიროებას.

ასეთ საპნის დასამზადებლად ჩვენში აუარებელი მასალა იშოვება.

საკურთხ-სალოცავებით გასუქებულნი სამღვდელოება, ღიპიანი სპეკულიანტები, ჩასუქებული ვაჭრები, თავადაზნაურობა, რომელიც დარჩენილა და რომლის ნაწილს ჯერ კიდევ შენახული აქვს ძველი ქონი, სოფლის კულაკები და ბაცაცები, რომლებიც ცდილობენ გლეხების ზურგზე გასუქებას და აგრეთვე გაძვალტყავებული (ძალიც აუცილებელი საჭიროებაა), შავგულიანი და კბილდაკრეჭილი ძველი ჩინოვნიკობა—აი ის მდიდარი და ნოყიერი მასალა, რომლიდანაც შეიძლება მათი მოხარშვის და გადადუღების შემდეგ, სარეცხი საპნის დამზადება. ამათი შეძენა ძალიან ადვილი და იაფია. ამას გარდა მრავალი სხვა ნაგავიც არის ჩვენში.

ამნაირად სარეცხი საპნის დამზადება უფრო მოსახერხებელია. ტარტაროზის შემდეგ მას დიდი გასავალი დაურჩება, მიუხედავად იმისა, რომ მეტად მყრალი სუნი ექნება ამ საპონს, რადგან მყრალ და დამპალ მასალებიდან დამზადდება.

ჩვენში მრავალი არის გასასაპნავი.

მარტო მღვდლების გასაპარსავად, ტარტაროზის გამოანგარიშებით, საჭირო იქნება 300 ფუთი საპონი, ამას გარდა ჯოჯოხეთში გასაგზავნი ყველა უნდა გაიაპნოს, რომ მათი გადაგზავნა სწრაფად ხდებოდეს.

ის შანდილოსნები, რომლებიც დღეს ჯამაგირს მხოლოდ ლორიგანში აძლევენ, ყველა გასასაპნავი იქნება. ასე რომ მოთხოვნილება სარეცხ საპონზე მეტად დიდი იქნება.

ჩვენი სოფლები მდიდარია ამ მასალით; მათ შეუძლიათ მოგვაწოდოს ნედლი მასალა, რითაც ხელს შეუწყობს თავისი მდგომარეობის ყოველმხრივ გაუმჯობესებას.

ზაზიანი.

ამბროსის ახალი ნაშრომი

სრულიად შემთხვევით ტარტაროზს ხელში ჩაუვარდა სრულიად საქართველოს კათალიკოს ამბროსის სრულიად ახალი შრომა, ისე როგორც სრულიად საქართველოს არა ლეგალურ ცეკის მიწერ-მოწერა უვარდებოდა ჩეკას. ალბად ავტორი ევროპაში აგზავნიდა, მაგრამ წერილმა თავი ამოჭყო ტარტაროზის კაბინეთში, ისე როგორც ბევრი მიუპატიჟებელი სტუმრები უშუალოდ მიდიოდენ ჩეკაში, თითქოს იქ ყოფილიყოს ზამოსახტომი სადგური.

წერილი ფრიად საინტერესოა და ამიტომ ვაქვეყნებთ ჯერჯერობით მის ნაწილს.

წერილი იწყება ასე:

„სახელისა მამისათა, და ძისათა, და სულისა წმინდისათა ამინ“.

დიახ, ქრისტე იყო მენშევიკი და მაჰმადი კი ბოლშევიკი. შევადაროთ ერთმანეთს მენშევიკი და ბოლშევიკი. ქრისტე და მაჰმადი.

მენშევიკები ამ ქვეყნად მოვიდენ ბოლშევიკებზე უფრო ადრე, ქრისტეც მაჰმადზე ადრე მოვიდა. მენშევიკი არასოდეს არ ყოფილა მებრძოლი. ისინი ბედნიერ ცხოვრების დამყარებას ქადაგობით აპირებდენ. ბოლშევიკები კი თავიდან ფეხებამდე შეიარაღებული არიან; იარაღით უნდათ მოსპონ მტრები და დაამყარონ კომუნა.

ამგვარად ქრისტე იყო ლიბერალი, რეფორმისტი და ოპორტიუნისტი, როგორც არიან მენშევიკები: ხოლო მაჰმადი რევოლიუციონერი, რადიკალი და აქტივისტი, როგორც არიან ბოლშევიკები.

ქრისტე ამბობდა: „მარჯვენა ყბაში რომ სილა გაგარტყან, მარცხენაც მიუშვირეო“. ბოლშევიკებიც ასე იქცევიან. მართალია ამის გამო მათ ბევრი დამცირება ხვდება, მაგრამ მაინცადამაინც ვერ გრძნობენ და სამაგიეროდ ისინი ნეტარნი არიან, რათა სასუფეველი მოელის მათ.

ჩვენ ვიცით ქრისტეს ივანე ვლასა ლაზარეზე, რომელიც მდიდართა სუფრის ნამცეცებით იკვებებოდა. სამაგიეროთ სიკვდილის შემდეგ აბრაამის წიაღსა შინა იმყოფება. ასე არიან ეხლა მენშევიკებიც; კაპიტალისტების ნასუფრით იკვებებიან, მაგრამ ლაზარესავით ნეტარნი იქნებიან საიქიოს.

„ქრისტე იყო მენშევიკი, მაჰმადი კი ბოლშევიკი“

(იხ. ამბროსის ახალი ნაშრომში)

ქრისტე ამბობდა: გიყვარდეს თავისი თავი სხვაზე უფრო; შეიყვარე თავისი ცოლი, როგორც გიყვარს სხვისი ცოლიო! იგი წინააღმდეგი იყო მრავალცოლიანობის. თვითონ მას ერთი ცოლიც არ ჰყოლია, მაგრამ ისეთი მოყვასი იყო, რომ მრავალი საყვარელი ჰყავდა. მარია მაგდანელი ჭეშმარიტ ცოლსავით უყვარდა და „პატივს სცემდა".

მენშევიკებიც ასეთები იყვენ, მინამ ღვდელიდან არ მიიღებდენ კურთხევას, ცოლვეთ მიაწნდათ...

ბოლშევიკები კი „ზაგსით" კმაყოფილდებიან და ღვდელებს სდევნიან.

მაჰმადი მრავალ ცოლიანობას ქადაგებდა. ამ გვარად ჩვენ ვხედავთ იგივეობას ერთი მხრივ ქრისტეს და მენშევიკს შორის; მეორე მხრივ მაჰმადსა და ბოლშევიკებს შორის.

ქრისტე მხოლოდ სიტყვებით ცდილობდა თავისი მოძღვრების გავრცელებას: ასე იქცეოდენ მენშევიკებიც! საწყლები თავ-გატეხილსავით ჰყვიროდენ, მაგრამ ერთხელაც არ დაუტანებიათ ძალა თავისთვის თავიანთი მოძღვრების განსახორციელებლად. მაჰმადი კი „ცეცხლითა და მახვილით" ავრცელებდა თავის მოძღვრებას. ასე იქცევიან კომუნისტებიც.

ერთხელ ქრისტეს ეშმაკი შეუჩნდა და სახლის სახურავიდან კინაღამ გადმოახტუნა გაბრიყვებით, მაგრამ ვერ შეაცდინა მაცდურმა; ქრისტე არ გადმოხტა და არ დაიმტვრა. ასეთი შემთხვევა მენშევიკების სიცოცხლეშიც იყო. თებერვლის რევოლიუციის შემდეგ ბოლშევიკები ეშმაკსავით შეუჩნდენ, რათა გაერეკათ დიდებულები, მაგრამ მენშევიკები არ შეცდენ, და არ შეცდენ იმიტომ, რომ ქრისტე სწამდათ. მართალია, ეშმაკებმა მაინც გადმოაგდეს, მაგრამ ქრისტიანებად მაინც დარჩენ.

ყველა ზემო თქმულიდან ნათლად სჩანს, რომ ქრისტე იყო მენშევიკი და მაჰმადი კი ბოლშევიკი: ....

ტფილისი... **ამბროსი**

ქვევით სწერია „წერილი ფრთხილად გაიტანეთ. გავიგე ტარტაროზი ჩამოსულა. აბა კარგ ვინმეს მოიყვანდა „მუშა"?... ერიდეთ...

ასპიტი.

ჩემი თვალით ნახული

ტარტაროზის მიერ გაგზავნილი ვიყავი საიქიოში, რათა გამეგო იქაური მდგომარეობა.

უნდა მოგახსენოთ, რომ საიქიოში არასოდეს არ ყოფილა ამოდენა ხალხი, როგორიც ეხლა არის. შვიდი წლის განმავლობაში საიქიოდან განდევნილები ყველა იქ არიან.

პირველად შევედ ფოსტაში, რომ აქეთ ტარტაროზისთვის დეპეშა გამომეგზავნა და მემცნო მისთვის ჩემი მშვიდობიანი მგზავრობა. ფოსტის შენობა უზარმაზარი დარბაზია. ყველაზე უფრო მუშაობს ამანათების განყოფილება, რომლის გამგეთ თვით მამა ღმერთი არის. წვერები კიდევ უფრო დაგრძელებია და გათეთრებია. მის განყოფილებაში მუშაობენ მიქელა და გაბრიელა ანგელოზები. ქრისტე ქვითარებს სწერს და რეგისტრაციას უშვებს მიღებულ ამანათს. ჩემს გაკვირვებას საზღვარი არ ჰქონდა, როცა დავინახე თელავის ფოსტის უფროსი მ. სოლოვიოვი, რომელიც ამანათებს იღებდა და თანაც ერთ მანდილოსანს ეარშიყებოდა. ამ დროს უეცრად გაისმა ხმა და ყველა ფეხზე წამოდგენ. როგორც კი გამოჩნდა საპარგო ავტომობილი, სოლოვიოვმა მთელი თავისი ძალღონით დაიწყო სიმღერა: „Боже царя храни", მას აყვენ სხვები.

ავტომობილიდან ჯერ გადმოვიდა ნიკოლოზ მეორე, მერე ალექსანდრა ფეოდოროვნა, რომელსაც მიჰყვება გრიშკა რასპუტინი; ხელზე ეკოცა და რაღაც წასჩურჩულა, (როგორც ეტყობოდა პაემანი დაუნიშნა) მერე გადმოვიდენ გენერლები, სამღვდელოება, აფიცრობა, კაპიტალისტ—ბურჟუები და სხვა ასეთები.

იმავე საღამოს ედემის ბაღში გაიმართა დიდი მიტინგი ღმერთის თავჯდომარეობით. მიტინგზე გრძელი სიტყვა წარმოსთქვეს ნიკოლოზმა, გრიშკა რასპუტინმა, დასასრულ მიღებულ იქნა ქრისტეს მიერ წარმოდგენილი შემდეგი რეზოლიუცია: „მოვისმინეთ რა მოხსენებული. საიქიოს მკვიდრი მცხოვრებნი უცხადებენ საბჭოთა რესპუბლიკების მთავრობას თავის გულის წყრომას და გმობას იმის გამო, რომ დედამიწის 1/6 ნაწილზე გაამეფეს ჩვენი მონებიგლეხი და მუშა და ბრწყინვალე საზოგადოებას მუსრი გაავლეს და აღგავეს მიწისაგან. მრავალი ჩვენები კიდევ დარჩენილი არიან ცოდვილ მიწაზე და ამისათვის ეთხოვოს ჩეკას, რათა ისინიც სასწრაფოთ გადმოგზავნილ იქნენ ჩვენთან*).

დაევალოს ედემის კომუნალურ განყოფილებას, რათა ახალი სტუმრებისათვის გამონახულ იქნეს შესაფერი ადგილი".

---

*) სწორედ ამისათვის მოვედი მეც.

ტარტაროზი

სოლოვიოვმა შეიტანა შემდეგი დამატება: რადგან თელავის და მისი რაიონის მცხოვრებნი ვერ აფასებენ ეპოს გამგე იაკოშვილის და კოოპერატივის გამგე ტ. ხაჩიძის მუშაობას, რომელიც მეტად ნაყოფიერია მით, რომ თვითეულმა მათგანმა გაქაფული ფულებით შეიძინეს ტფილისში და თელავში ორ სართულიანი სახლები და ვენახები და კოოპერატივის საქმეები იმდენად აინტერესებდათ, რამდენად წყარო იყო მათი კეთილ ცხოვრებისა, ამიტომ სთხოვოს გამწმენდ კომისიას ეს ვაჟბატონები გადმოსახლებულ იქნენ აქ. ამით ბოლო მოეღება თელავის კოოპერატივში ნავთის რიგს. კომისიამ ყურადღება არ უნდა მიაქციოს სადილ-ვახშმებით და რთველებით გამოხეთქილ დამცველთა კოლეგიას".

ეს დამატება მიღებულ იქნა ერთი ხმით.

„თელაველი მაშხალა"

წ. შ. უკანასკნელ ოფიციალური ცნობებით იაკოშვილს და ხაჩიძეს ბარგი-ბარხანა უკვე მოუკრავთ და ემგზავრებენ საიქიოს. ხაჩიძის ხურჯინი გუშინ გოგიაშვილმა თავის ზურგით ჩაიტანა სადგურში, რისთვისაც მიიღო საჩუქრათ 8 კაპეიკი.

„თ. მ."

წ. შ. ამხ. ტარტაროზი, ხაჩიძეებ-იაკაშვილები ჯერჯერობით კიდევ ბევრი არიან თელავში. კარგს იზამ, რომ ამოხვიდოდე ერთხელ აქეთ და მოგვაშორებდეთ ასეთ პირებს.

„თ. მ.".

პროვინცია

ხაშური

ჰირეთის რესპუბლიკამ ომი გამოუცხადა ქათმების რესპუბლიკას.

ადგილობრივმა ქათმებმა ამის გამო დიდი საპროტესტო დემონსტრაცია გამართეს.

დემონსტრაცია მიმდინარეობდა „ძირს ქათმის ჰირი"-ს ლოზუნგის ქვეშ.

დემონსტრანტებს წინ მიუძღოდა ინდაურების ორკესტრი და მამლაყინწების გუნდი.

საქათმეთის დელეგაცია დღეს წარუდგა მთავარმამალს და აღუთქვა ქუდზე ქათმის გამოყვანა.

დელეგაციამ მოითხოვა აგრეთვე ჰირეთთან ბრძოლაში დაცემულ მეომრების ზეიმით დასაფლავება კუჰის სასაფლაოზე.

საქათმეთის წარმომადგენლებმა ინახულა აგრეთვე ადგილობრივი სანიტარული კომისია და მემორანდუმი წარუდგინა პროტესტით ჰირიან ქათმების სასაფლაოთ სურამულას გამოყენების წინააღმდეგ.

ბაჟბარინა.

ზესტაფონი.

დამთავრდა ადგილობრივი მიკიტნების კონფერენცია.

კონფერენციამ გაიცნო ადგილობრივ აღმასკომის მიერ გამოცემული დადგენილება.

დადგენილების ძალით აკრძალულია რამოდენიმე დღით ღვინით ვაჭრობა, ახალგაზრდობის წითელ ჯარში გაწვევის გამო.

მხურვალე კამათის და აზრთა გაცვლა-გამოცვლის შემდეგ, კონფერენციამ გამოიტანა შემდეგი რეზოლიუცია:

ქალაქ ზესტაფონის მიკიტანთა კონფერენციამ, მოისმინა რა მოქ. წითელ ცხვირაძის და მუცგაბერილაძის მოხსენება აღმასკომის მორიგი დადგენილების შესახებ ადგენს:

ჩვენ ზესტაფონის მიკიტნები, საქართველოს რესპუბლიკის ერთგული შვილები ვართ.

დღეს, როდესაც ჩვენი სამშობლოს დასაცავად წითელი ახალგაზრდობა იარაღის ქვეშ სდგება ჩვენ წმინდა მოვალეობათ მიგვაჩნია მათი წითელი ღვინით პატივისცემა.

ამიტომ კონფერენცია წინადადებას აძლევს აღმასკომს დახუროს წითელი სასადილოები, რადგან ამ დღეების განმავლობაში ქეიფი მხოლოდ ჩვენს დუქნებში იწარმოებს.

ფასები, მიუხედავათ არაჩვეულებრივ შემთხვევისა, ჩვეულებრივი (ტყავის გაძრობის) წესით მოხდეს.

დადგენილება ესე ეცნობოს აღმასკომს ტელეგრაფის საშვალებით.

კიტკიტა.

წნორის წყალი.

მამალი ცხვრების მიერ დათა ვონაშვილის წინააღმდეგ აღძრულია საჩივარი.

მამალი ცხვრები ბრალს სდებენ ყასაბ გონაშვილს შეურაცხყოფაში; კეთილშობილ მამალ ცხვრების ხორცის ნაცვლად გონაშვილი დედალ ცხვრებს ჰყიდის და ამით მამალ ცხვრების თავმოყვარეობას ფეხ ქვეშ სთელავს.

იქიდანვე.

გახსნილია ლანძღვა-გინების განსაკუთრებული სკოლა:

მასწავლებლათ მოწვეულია ცნობილი სპეციალისტები და მათ შორის ყასაბი დათა.

მსურველმა უნდა მიმართოს მასვე.

შესვლის დროს იწარმოებს გამოცდები.

სავალდებულოა 4 სართულიანი გინების კურსის ცოდნა.

ხითი-ხითი.

წერილი რედაქციის მიმართ.

ამხ. ტარტაროზ!

19000 წლიდან აქტიურ მონაწილეობას ვიღებდი „ეშმაკების" პარტიაში.

19007 წლიდან სატარტაროზო კარების გახსნის შემდეგ სავსებით გავანებე თავი ეშმაკობას და ვიდექი ჩემთვის ჯოჯოხეთის ერთ კუთხეში ატუზული.

სრულიად გულწრფელად და ტარტაროზის ჩანგალის ყოველგვარ შიშის გარეშე ვაცხადებ ყველას გასაგონათ, რომ დღეიდან მე გადავდივარ „ტარტაროზის" პლატფორმაზე.

ჯოჯოხეთური სალამით **კუდიანი.**

16 ნოემბრიდან გაიხსნა ყოველგვარ სნეულებათა სამკურნალო

მთავარ ექიმათ ჯოჯოხეთიდან საგანგებოთ მოწვეულია
დამსახურებული დოსტაქარი

ტარტაროზი

არჩენს: თავქარიანებს, სიყვარულით დაჰლექებულთ, სიზარმაცით დასნეულებულთ, ბევრ-ჭამით გასიებულთ, ღიპს, დაკუნტებულთ, რომლებსაც მხოლოდ ავტომობილით შეუძლიათ ამ ჟამათ სიარული და სხვა.

ასწორებს პირისახეს: ადიდებს ყურებს, ამოკლებს გრძელ ენებს, სთხრის კბილებს, უსწორებს ცხვირს, ვისაც ზევით აქვს აშვერილი და სხვა.

აქვე მოწყობილია ლაბორატორია, სადაც ხდება: ადამიანის გადამუშავება, თავების გა-დადუღება და ერთ ერთავად გადაკეთება, ჭკუის და ენის აცრა.

პროვინციებიდან გამოგზავნილ რეცეპტებზე სასწრაფოდ მზადდება და იგზავნება შესაფერი წამალი.

ტარტაროზი ღებულობს ყოველ დღე, გარდა კვირა-უქმე დღეებისა.

ნახვა შეიძლება დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე.

რუსთველის პროსპექტი № 24, ტელეფონი 9-03

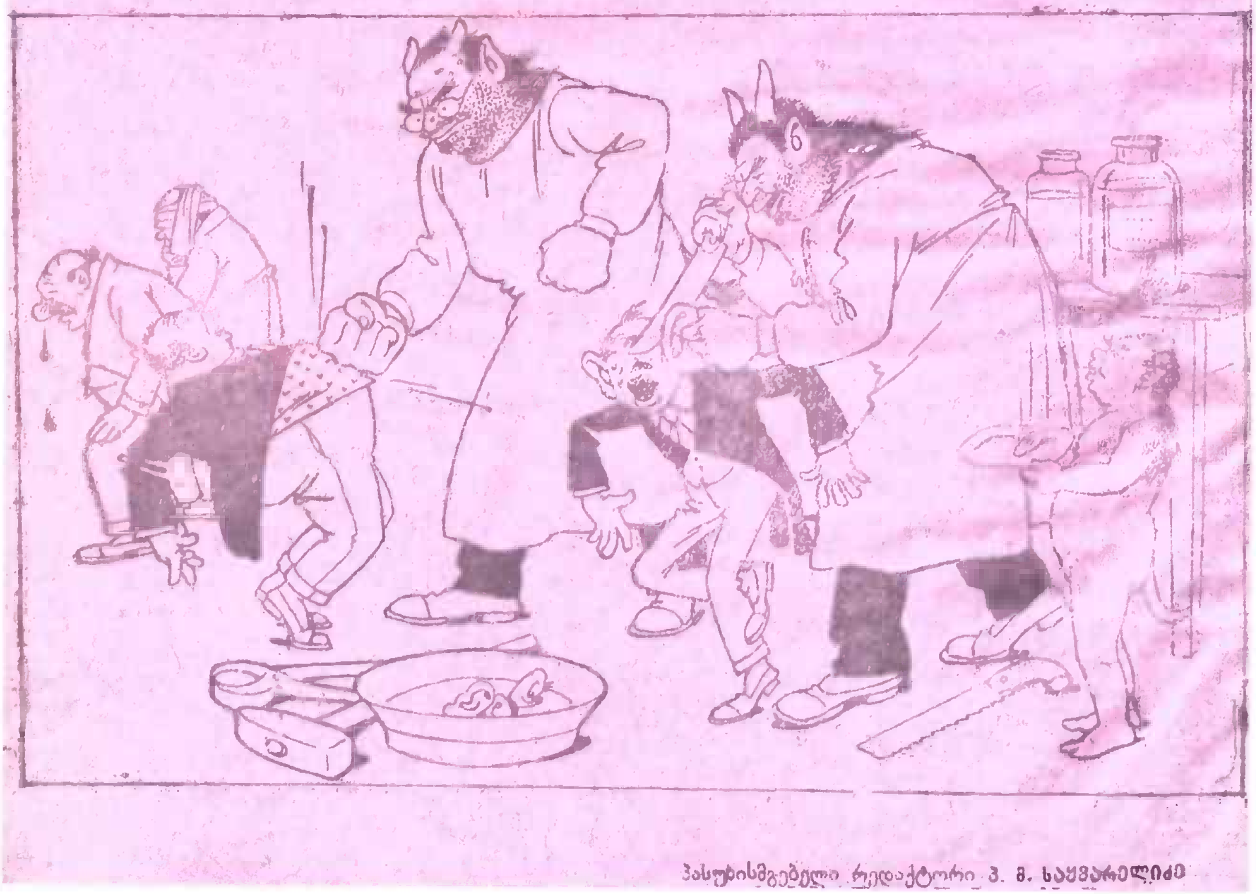

პასუხისმგებელი რედაქტორი ვ. მ. ხაჟვარელიძე